

Plakatsøjler i Haderslev

I tiden efter år 1900 blev byrummet i Haderslev udsmykket med nogle efter den tids vurdering ganske moderne installationer, plakatsøjler.

Plakatsøjle på Naffet, den lille plads hvor den stod eksistere stadigt. Ubrugt fotokort omkring 1913.

Naffet med søjlen på det lille fortovsstykke. Postkort sendt 1915.

Her søjlen i Nørregade set mod syd med Domkirken, Søjlen stod foran drengeskolen Fridrichschüle som i 1950'erne blev omdannet til by station, bemærk sporet over vej. Ubrugt fotokort fra lige efter Genforeningen 1920.

Samme foto som nr.3. men ændret til et julekort, bemærk skiltet "Pas paa toget" Postkort brugt 1921.

Det var ikke kun i Haderslev, men overalt i Europas byer.

Men allerede i 1855 blev der i Berlin opstillet 100 søjler (Litfaßsäulen på tysk).

Moderniteten havde indfundet sig. I slutningen af 1800-tallet havde industrien udviklet masseproduktion af forbrugsvarer, og den økonomiske situation for almindelige mennesker havde udviklet sig til at blive så god, at mange i byerne havde råd til at købe. Byens borgere fik også råd til at gå i teater, se de første film, rejse med tog etc.

**Søjlen foran
Amtsbanegaarden som
stod langs
Jomfrustien neden for
stationen. Stationen
blev nedrevet 1962.
Postkort sendt 1917.**

På dette herlige postkort anes søjlen på Jomfrustien lige over bilens køler. Ubrugt fotokort, ud fra nummerplade er kortet fra 1921 eller nogle år frem.

Alt dette skulle der reklameres for, derfor ændrede aviserne karakter fra at være rene tekstmedier til også at være bringer af reklamer med illustrationer.

En anden ny reklameform var plakater, store plakater. Omkring år 1800 opfandt og udviklede man som håndværk stentryk også kaldet litografi. Det var en ganske omstændelig og langsom proces at lave plakater med stentryk, men omkring år 1900 gjorde man teknikken mere mekanisk og industriel. Den store stenplade blev erstattet af en aluminiumsplade og trykket udførtes ved hjælp af en gummicylinder. Nu blev plakater nemmere at fremstille.

Disse plakater skulle vises for offentligheden. Derfor udviklede man i Frankrig og Tyskland, hvor plakattrykkeriet var mest udbredt, hvor plakaterne kunne opklæbes og vises for offentligheden. Plakatsøjler kunne være cylindriske eller kantede. De prægede byrummet i langt de fleste europæiske byer i fire-fem årtier med deres ofte meget smukke reklameplakater. Det var firmaer, der af byernes myndigheder fik tilladelse til at opsætte søjlerne og som mod betaling sørgede for opklæbning og udskiftning af plakaterne.

Sådan var det også i Haderslev, hvor der i årene efter 1910 opsattes min. 6 søjler i byen ved stationer, indfaldsveje og pladser.

De tidligste postkort jeg har med plakatsøjler er stemplet Hadersleben 1913 og frem, desværre forsvinder disse søjler allerede kort efter Genforeningen i start 1920'erne, dog ser det ud til at den ved Sønderport (Sønderbro) har stået der endnu til op i 1930'erne.

Jeg har postkort fra før 1910 som bevidner at der har været et behov for disse søjler, da der ses plakater opklæbet på murværk og hushjørner i byen.

Tiden efter 1920'erne hvor søjlerne forsvinder skyder der små kiosker op i byen på indfaldsvejene, nu hentes nogle nyheder her.

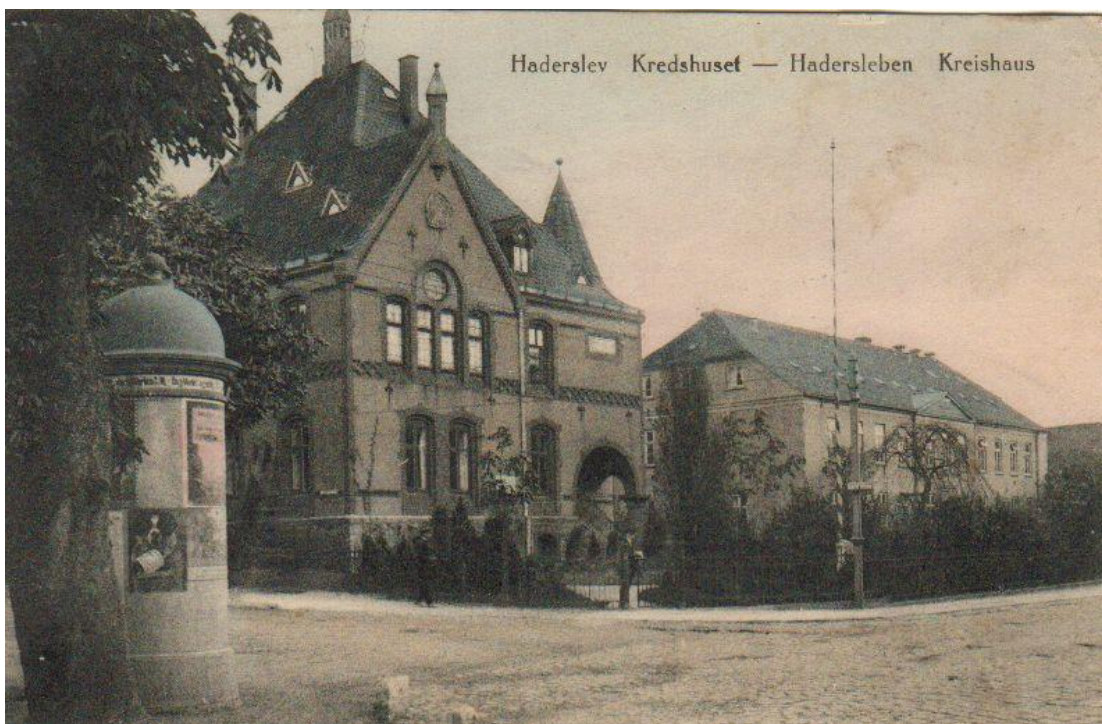
Plakatsøjlen ved Stormklokken i Storegade (nuværende gågade) Ubrugt fotokort omkring 1913.

Søjlen på sin plads ved Stormklokken i Storegade. Der fejret ifb. med Genforeningen og Kongens besøg. Fotokort 1920.

Søjlen på pladsen ved Stormklokken i Storegade. Bemærk den smukke 5-armet gaslampe. Postkort sendt 1917.

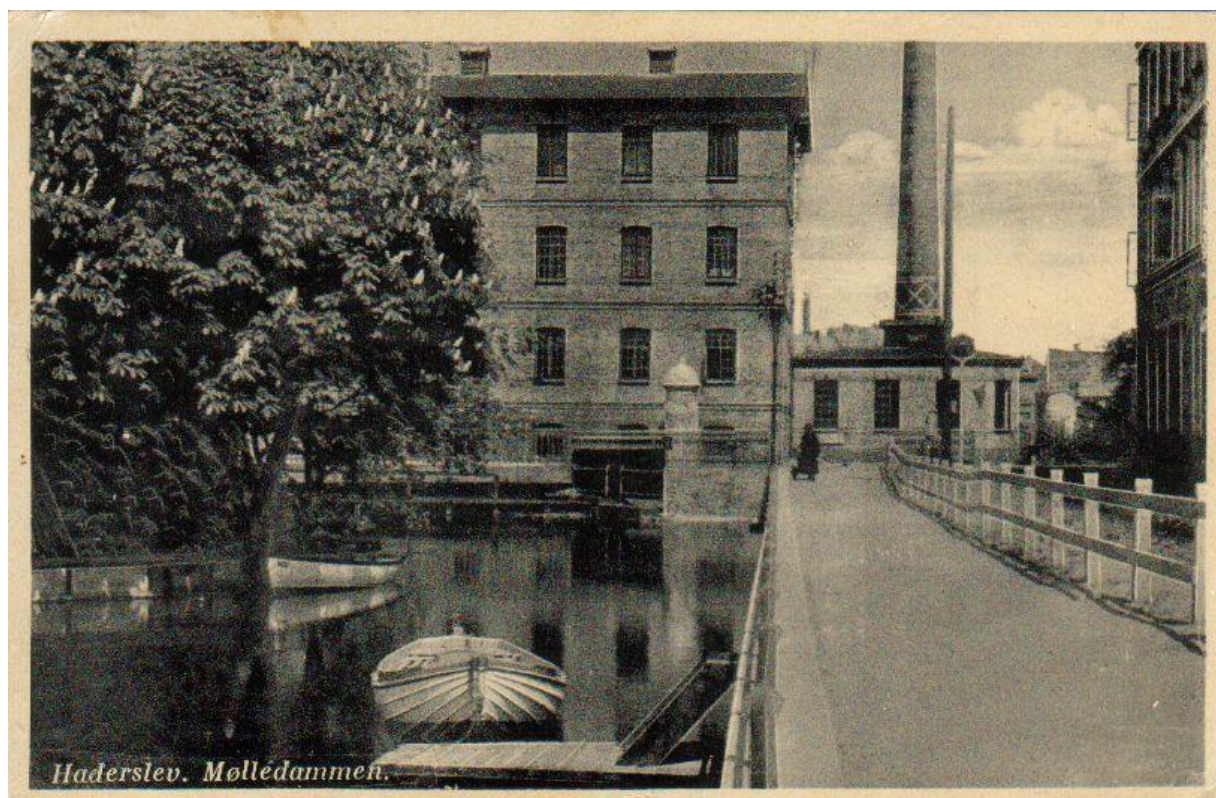
Søjlen skråt over for banegårdshotellet i den vestlige ende af Storegade. Postkort sendt 1916.

Haderslev

Sønderbro

Motiv fra Sønderbro hvor søjlen stod ved Slotsvandsmøllen. Her lå tidligere den sydlige byport ved Møllestrømmen. Ubrugt postkort omk. 1920.

Haderslev. Møledammen.

Her ses søjlen igen ved Slotsvandsmøllen. Søjlen her må have fået lov til at blive stående til op i 1930'erne. Postkort sendt 1939.

Kiosken på Gammelting. Foto Rudolf Olsen kunstforlag 1951.

**Kiosken ved
stationen og
kirken på
Sønderbro.
Ubrugt
postkort
omk. 1935.**

Et opslag i gruppen Gamle Haderslev på FB hvor jeg bad om flere oplysninger om disse søjler førte til kontakt fra forlaget Gammelting som bad mig lave en artikel om disse i Haderslev til bogen "Langs Haderslev Fjord og Dam" som udkommer hvert år som bl.a. medlemsbog til medlemmer af "Haderslev Arkiv - og Museumsforening"

Alle de viste postkort og fotos fra Peter Schaffer Hansen's samling.